

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Borci za kmetško stvar med narodom

Minister g. Ivan Pucelj in narodna poslanca Albin Koman ter Milan Mravlje v Sv. Jakobu ob Savi

V nedeljo dopoldne se je vršilo pri Sv. Jakobu ob Savi dobro obiskano zborovanje JRKD na vrtu g. Pečnikarja, ki je otvoril zbor in pozdravil govornike g. ministra Pucelja, poslanca Komana in Mravlje ter senatorja Rožiča in vse, ki so v tako lepem številu prihiteli od blizu in daleč.

Min. Ivan Pucelj

Je v jedrnatih besedah pojasnil najbolj pereča vprašanja in položaj naše zunanje in notranje politike. V glavnem je izvajal:

V teh krajih sem imel vedno nekaj dobrih in pametnih prijateljev. Pametni ljudje, ki kažejo pravo pot tudi drugim, so v današnjih časih pravi blagoslov, ko prihajajo med vas ljudje, ki mislijo — ali pa nič ne mislijo — da bodo samo z zabavljanjem, malodušjem in čakanjem dočkali boljših časov. Tak človek ni vaš prijatelj. Vaš prijatelj je, kdor govori resnico, čeprav bi bila ta resnica včasih neprijetna.

Brezplodne konference

Mnogo se čita o raznih konferencah. Zakaj ne dosežejo boljših uspehov? Želim govoriti resnico, čeprav je trda: Konferenca za razorožitev, ki nam je potrebna, kot ribi voda, je bila brezuspešna, ker so vsi hoteli, da se drug razoroži, na tistem so pa mislili, mi se bomo pa oborožili. — V Londonu je svetovna gospodarska konferenca propadla, ker hoče vsak, ki se je udeležuje, da drugi zanj plača ceno. Vsaka država hoče odnesti prvenstvene pravice na škodo druge države. Med temi konferencami pa teče čas brezplodno.

V veliki vasi ne more majhen kajzar vsega čez noč spremeniti. To velja tudi za državo. Naša vlada je zaslišala v zadnjih mesecih nad 100 najboljših gospodarjev, združenih, finančnih, gospodarskih in drugih strokovnjakov, kako naj bi se odpomoglo gospodarski krizi. Moram pa vam reči, da pravzaprav nič novega ne pripovedujejo, kajti izkazalo se je nazadnje, da je vsa umetnost v tem, da moramo biti dvakrat pridni, če hočemo ohraniti svoj dom. Če se ne bi to načelo, ki drži za vsako zasebno gospodarstvo, uveljavljalo tudi v naši državi, bi že davno vse vzel vrag. Zato so največji škodljivci naroda oni, ki ob vsaki priliki pravijo: država naj da! Za primer je povedal g. minister težave iz svojega ministrstva ter dodal primer, da bi marsikak kmet rad popravil hišo ali kaj dozidal; če pa ne more, grunta ne bo zato prodal.

Denarna kriza

Za rešitev pomanjkanja denarja so nekateri neprestano svetovali: Natisnite dve milijardi novega denarja, pa bo vse v redu.

Če bi bilo to lahko, bi se zgodilo. Vendar to ne bi bil denar. To bi bilo prav tako, kakor če bi kdo, ki ima eno zelenko slivovke, dejal: prilijem zelenko vode, pa bom imel dve steklenici slivovke. Imel bo res dve zelenki, pa ta brozga ne bo zanič; moral bo vse še enkrat prekuhati in bo dobil manj, kot je prvotno imel. Od vseh strani prihaja mnogo predlogov, vendar je eno gotovo: morala se bodo — in se bodo — najti sredstva, da se še pred zimo da zaslužek tistim, ki bi sicer ostali brez dela.

Za brezposelne

Podpore brezposelnim so uničile gospodarstvo močnih držav. Pri nas bomo morali dobiti sredstva za ustanovitev posebnega gradbenega fonda. Vzeti bo treba tam, kjer je in tistim, ki imajo, v taki meri, kot je prav in toliko, kolikor morejo prenesti, dati pa

onim, ki hočejo delati. Že 14 dni se dela na programu stranke in poglobitveni namen je, da se začne lečiti brezposelnost na produktiven način, t. j. tako, da se izbere delo in poišče zanj sredstva, ki naj jih prejmejo brezposelni za mezde namesto podpor. Od storjenega dela pa bodo splošne koristi.

Tuji turisti, ki pridejo do naše meje, najprej vprašajo za najkrajšo pot do prihodnje meje, ker so naše ceste slabe. Ako bi 200 milijonov zbrali in z njimi delali ceste, bi zaposlili večino brezposelnih in privabili s krasnimi cestami tujce, ki bi v enem letu tolikšno vsoto pustili pri nas. To bi bil produktiven način zdravljenja krize, prav gotovo boljši od kakih spekulacij. Iz vsega tega lahko izvlečemo eno: štedimo v domačem, občinskem in državnem gospodarstvu!

Nove stranke

G. minister je še govoril o vsedržavni stranki, ki bo imela 21. t. m. kongres v Beogradu. Zedinili smo se v tej vsedržavni nacionalni stranki, ki ima kmetški značaj, pa je tako splošno zasnovana, da lahko najdejo v njej vsi stanovi svojo korist. O novih strankah, ki se snujejo, je g. minister dejal, da je bila dana možnost snovanja novih političnih strank, ker smo v svobodni državi. Na političnem polju mora biti plemenita borba za doseg splošnih koristi in ne osebnih. Če pa bi to šlo predaleč in bi zavedlo našo politiko na stara pota, da bi se stari preživeli politiki na ta način hoteli povzpeti na krmila, naši ljudje pač ne bodo šli na lim.

Zloraba vere

Končno je g. minister ob kritiki zlorabe vere za politiko pribil, da pri nas praznujemo obletnico smrti Kristusove v cerkvi na veliki petek in ne zdi se mu prav, da bodo proslavili 1900 letnico smrti božje na Stadionu, na prostoru za žogobce in telovadbo in to združili z jubilejem še živečega g. nadškofa dr. A. Bonaventure Jegliča, ki je sicer cerkven dostojanstvenik z zaslugami, bil pa je tudi politik. On sicer zasluži proslavo z bučnimi muzikami, vendar naj se to ne bi družilo s tako sveto obletnico.

Kmetje in stranka

Ko se je dotaknil g. minister tudi vmešavanja politike v Zvezo bojevnikov, je dodal še, da moramo vsi delati za vsedržavno stranko, ki bo močna le, ako bo imela dovolj močan kmetški povdarek, ker je pri nas 90 % kmetov in je tudi znano, da je kmet dober gospodar. Kjer kmet gospodarji, ni nihče lačen. Če bo v stranki, katere program je dober, večina kmetov, bodo oni odločali, sicer bodo pa drugi zanj.

Govor g. ministra so možje in fantje ves čas prekinjali z odobravanjem, ki se ob zaključku skoro ni hotelo poleči. Nato je govoril domači narodni poslanec

Albin Koman,

ki je pojasnil delo parlamenta in vlade.

Dočim se je v prejšnjih časih vodila borba v raznih manjvrednih vprašanjih, je bilo treba v teh težkih časih vse to izločiti in s skrbjo reševati najnujnejša vprašanja, ki zahtevajo vse odgovornosti. — V potrebi največje štednje se je državni proračun skrcil na minimum. Dasi ljudje več ali manj upravičeno tarnajo čez davke, je drugod še mnogo slabše. V Avstriji pride na osebo okroglo 1500

dinarjev davkov in dajatev državi, v Madžarski 1000 Din in v Jugoslaviji 400 Din.

Vsi zakoni, ki so izšli v zadnjih časih, so šli v smer, pomagati malemu človeku. Z ukinitvijo žitnega monopola je postal kruh cenejši. Izvedba agrarne reforme bo precej ublažila revščino malega kmeta, ki bo lahko zemljo odplačeval 30 let. Zakon o zaščiti kmeta je bil zelo potreben in mu bo sledilo še nekaj potrebnih ukrepov. Zakon o podeželskih občinah bo koristen, ker bo osnivanje velikih občin olajšalo kmeta precejšnjih bremen, bodo pa tudi večje občine lažje kos vsem gospodarskim, socialnim in kulturnim potrebam. Zakon o gasilstvu bo razširil v splošno korist delokrog gasilstva. Pripravlja se tudi zakon o telesni vzgoji, ki predvideva telesno vzgojo mladine v nacionalnem duhu. Praktična korist bo za naše fante med drugim ta, da bo rok vojaške službe znatno znižan, država pa bo lahko prihranjeni denar obrnila v druge tudi potrebne svrhe. Zakonsko bo tudi dana banovinom večja samostojnost.

Jasno je, da se dela na vseh straneh, potrebno pa je sodelovanje vsega prebivalstva potom vsedržavne stranke. Slab sin in slab državljani je, kdor bi v današnjih težkih časih stal ob strani. Nato je prikazal g. poslanec razveseljivo širjenje vsedržavne stranke, kdor pa je v opoziciji — je dejal — je v opoziciji samemu sebi. Le če se ves kmetско-delavski narod zbere v eni močni stranki, smemo pričakovati lepših dni.

Po odobravanju je govoril poslanec soednjega litijskega okraja

Milan Mravlje,

ki je uvodoma dejal, da je njegov okraj tipičen za življenje vsega slovenskega naroda: tu prehaja industrijski živelj tako v kmetškega in ta tako v prvega, da ni meje, kje neha kmet in kje prične delavec. Dasi je naše prebivalstvo po večini kmetско, je vendar močno navezano tudi na dohodke iz raznih drugih panog. To nalaga našemu programu posebno stališče. Na jugu naše države je skoro izključno kmetско prebivalstvo, dočim je pri nas mešano z delavskim in obrtniškim. Od tiplčne kmetške družine v zagorskem okraju, ki šteje 7 do 10 članov, sta gotovo 1 ali 2 v rudniku. Ko se je dobro zaslužilo so tudi gruntarji hodili na delo v rudnik. Sedaj pa ni večjih revežev, kot so ti. Brezposelnost porazno uničuje. Dočim dobi trboveljski rudar vsaj nekaj podpor od javnosti, ti ne dobe nič. Delničarji si delijo lepe dobičke, za take svrhe pa ne prispevajo prostovoljno nič. K

temu jih mora država prisiliti. Ves svet se razvija v to smer, da mora velekapital služiti narodu in da mora biti pod nadzorstvom države. Tudi mi moramo najti razumevanja pri odločilnih činiteljih za take reforme. Država naj si poleg omenjenega ustvari tudi moč za določanje in nadzorstvo nad mezdami in cenami. Ko bomo to izvajali, tedaj bo druga doba za kmeta in delavca. Če bo kmetu dobro, bo dobro vsem. Kmetu je na tem, da bo lažje kupil, kar potrebuje in potem ne bo zanj vprašanja, da bi dražje prodajal svoje pridelke. — Če že država ščiti industrijo s carinami, jo mora tudi prisiliti, da tudi ona z zmernimi cenami in vzdržnimi mezdami pomaga ustvarjati znosno stanje. Kmet in delavec morata dobiti tudi starostno zavarovanje. Industrija mora dati zato sredstva, da bo po njej izmogani mali človek lahko dostojneje živel. — V tej smeri dela danes ves svet. Če je v Ameriki predsednik Roosevelt si upal postaviti pred sodišče največje bogatašegoljufe (Morgan!), moramo tudi v naši državi vpostaviti strogo nadzorstvo nad kapitalom in ne bo več bančnih polomov, ki zelo škodujejo vsemu narodnemu gospodarstvu. Vsi bodo morali služiti državi, najbolj pa oni, ki jih dajanje državi najmanj prizadenejo.

Dalje je g. poslanec povdaril naše stališče do cerkve, ki naj služi le svojemu poslanstvu, ne zlorablja pa naj vere v politične namene, najmanj pa, da bi cerkev prevzela vlogo bivše stranke.

Poslušalci so vse govore prekinjali z odobravanjem, spontano navdušenje pa je g. poslanec izzval, ko je v govoru o uspešni naši zunanji politiki pokazal pomembnost naše vseslovanske zveze z Rusijo, kar bo prišlo s časoma do še večjega izraza in blagodejnih posledic, ko se bodo v Rusiji razmere uredile in ustale. Najgloblje čustvovanje našega naroda je pač slovanstvo.

Kot četrti govornik je govoril še senator dr. Rožič, ki je razložil poslovanje senata in narodne skupščine. Prikazal je, da je velik del krize pri nas v tem, ker je sedaj izseljevanje ustavljeno. Na koncu je g. senator pozval vse, da pomagajo graditi močno stranko.

G. Grad, gostilničar in posestnik iz BERICVEGA je po končanem govoru gospoda senatorja stavil več vprašanj, ki tamošnje ljudi najbolj tarejo. Zlasti je dokazal, da so davščine na uvoz kmetških pridelkov v mesto absolutno previsoke. Tudi gospod AVŠIČ je stavil par vprašanj, nakar sta gg. minister Pucelj in poslanec Koman odgovorila in obljubila vso pomoč.

tudi glavni vzrok napetosti med Francijo in Italijo, pa tudi med Italijo in Jugoslavijo.

O vseh teh prizadevanjih se za enkrat ne da reči drugega kakor da so tukaj; če bodo pa ta prizadevanja rodila uspehe in kakšne uspehe — to pa bo pokazala šele bodočnost.

Josip Predavec, bivši radičevski vodilni politik, ustreljen

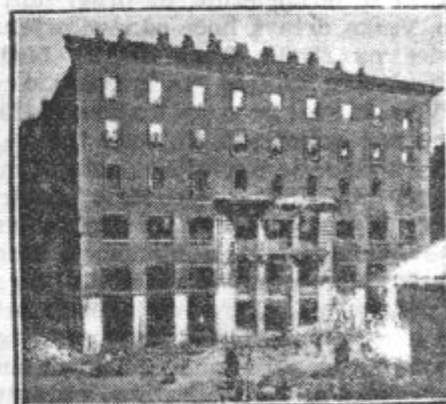
V četrtek preteklega tedna je v rani jutranji uri napadel obubožani posestnik Tomo Koščec v Dugem selu pri Zagrebu Josipa Predavca, bivšega nar. poslanca Radičeve stranke, ter ga na dvorišču njegove hiše ustrelil iz tovske puške. Dasi so takoj po strelu odpeljali nezvestnega Predavca v Zagreb na kliniko, kjer so ga operirali, je vendar že bilo prepozno. Ugledni mož in politik je izdihnil kot žrtev maščevanja. Morilec Koščec je dejanje priznal ter izjavil, da mu dejanja ni žal, ker je baje tudi njega gospodarsko uničil Predavec s tem, da ga je baje zavedel v podpis visokih menic, ki so bogatega Košca veljale lepo posestvo.

Pokojni Josip Predavec je bil star 49 let. Rodil se je v Rugvici pri Dugem selu. Ze kot dijak je sodeloval v takratni Radičevi stranki. Leta 1910. je Predavec kandidiral na Radičevi listi in je bil izvoljen za poslanca v hrvatskem saboru. Odrekel pa se je mandatu.

V času svetovne vojne je bil Predavec v okupirani Srbiji šef poljedelskega oddelka in je kot komisar upravljal tudi srbske kmetijske zadruge. — Kot Radičev pristaš je Predavec po vojni kandidiral pri vseh volitvah. Ves čas do 6. januarja 1929 je bil narodni poslanec, nekaj časa tudi predsednik zagrebškega oblasnega odbora in šef poljedelskega oddelka. Bil je eden izmed ustanoviteljev Hrvatske seljačke zadrugne banke in zavarovalne zadruge »Providnost«. Vrh tega je bil član ravnateljstva Zveze hrvatskih seljaških zadrug in nekaj časa podpredsednik Radičeve stranke, v kateri je vedno igral vidno vlogo.

13. julij 1920

Pretekli teden je bila 13. obletnica, kar je bil na kulturi slovenskega naroda storjen nezalisan zločin: v Trstu so fašisti napadli in zažgali slovenski Narodni dom. Zgorela ni takrat gmotna stavba, takrat je bil uničen največji kulturni dokument in ponos kulture in narodne

Narodni dom v Trstu.

Diplomacija na delu

»Sporazum štirih« podpisan. — Zbližanje med Francijo in Italijo. — Novi načrti s Podunavjem.

Takoj po podpisu pogodb o nenapadanju, ki jih je sklenila Rusija s Francijo, s Poljsko in z Malo antanto kot celoto, je prišel na vrsto podpis »sporazuma štirih«, t. j. sporazuma, ki so ga sklenile in te dni tudi podpisale velesile Anglija, Francija, Nemčija in Italija v Rimu.

Glavna določba tega sporazuma je obveznost za ohranitev miru v Evropi najmanj za 10 let.

S »sporazumom štirih« pa akcija za ohranitev miru še ni končana. Diplomati in drugi državniki se dobro zavedajo, da brez trajne gospodarske obnove zlasti Srednje Evrope kljub političnim sporazumom trajen mir zlasti v Srednji Evropi ni mogoč. Zato gredo prizadevanja diplomatov za tem, da ublaže dosedanjo napetost med Francijo in Italijo na eni ter med Italijo in Malo antanto (Jugoslavijo) na drugi strani.

Pri teh prizadevanjih pa igra silno važno vlogo celo Podunavje in cel Balkan, kjer se kaj

močno križajo nasprotstva med posameznimi podonavskimi državami in med njihovimi zaščitnicami (Francijo in Italijo) na drugi strani.

V Podonavju in na Balkanu imamo namreč dve nasprotujoči si skupini držav: Avstrija, Ogrska in Bolgarija na eni, Mala antanta pa na drugi strani. Prva skupina, ki stremi za revizijo mirovnih pogodb, se naslanja na Italijo, druga pa na Francijo, ki se reviziji mirovnih pogodb odločno protivi. Sedanja prizadevanja diplomatov pa gredo za tem, da ta nasprotstva izgleda s tem, da ustvarijo ugodne pogoje za gospodarsko sodelovanje in za mirno gospodarsko sožitje vseh podonavskih in balkanskih držav. Šele tesnejšim gospodarskim stikom naj bi sledile politične pogodbe.

Če bi se posrečilo doseči gospodarsko zblizanje Podonavja, potem bi bil seveda odstranjen

zavednosti tržaških Slovencev. Požig tržaškega Narodnega doma je bil pljunek v obraz vsemu slovenskemu narodu, vsej naši narodni državi. In to vse so storili ljudje, ki se ponašajo in bahajo s svojo 2000letno kulturo, pa so bolj barbarski od največjega divjaka. In dosti je bilo še pljunkov za tem požigom, dosti sramote; hudo trpi slovenski narod, ki so ga odtrgali od telesa, toda še živi in bo preživel svoje mučitelje!

Kmetje — kaj so, kaj niso in kaj bi lahko bili

Predno odgovorimo na ta vprašanja, naj pojasnimo, koga razumemo z besedo kmet:

Ne tistega, ki je lastnik zemlje, a je sam ne obdeluje, čeprav živi tudi sam na deželi, ampak samo tiste, ki imajo malo ali več ali pa tudi nič zemlje, pa jo tudi obdelujejo in samo od tega svojega dela žive. Kdor je samo lastnik zemlje, pa je ne obdeluje sam, ampak delo kvečjemu le nadzoruje, ta ni »kmet« v pravem pomenu besede, ampak je »fevdalec«, čeprav nima plemenitaškega naslova.

Zgodovinski razvoj kmetijstva nam pove, da je bilo pravih kmetov vedno silno malo svobodnih, pač pa je večina pravih poljedelcev vedno gurala za lastnike zemljišč, ki so bili večinoma »plemenitašic«. Kmetje so bili v starem »eku sužnji brez političnih (ali državljskih) ali brez gospodarskih pravic. Tako je bilo tudi v srednjem veku, čeprav tedanji obdelovalec zemlje ni bil več suženj, ampak le grajščinski tlačan.

To razmerje med lastniki zemlje in med obdelovalci zemlje je temeljito izpremenila šele francoska revolucija, ki je prva izvršila veliko agrarno reformo v Franciji s tem, da je proglasila tudi obdelovalce zemlje 1) za lastnike od njih obdelovane zemlje in 2) za politično ravnopravne državljane. Več tudi francoska revolucija pravih kmetom ni prinesla, vendar pa so že te pridobitve bile prav lepe.

Po francoski revoluciji pa je zavladal po celi Evropi namesto fevdalnih plemenitašev (in graščakov) organizirani kapital. Ta organizirani kapital je znal spraviti ljudi, zlasti delavce in kmete kljub njihovim političnim pravicam in kljub lastništvu zemlje v novo gospodarsko suženjstvo, ki je še mnogo hujša kakor nekdanje suženjstvo in kasnejše tlačanstvo. Za sužnja in za tlačana je njegov gospodar vsaj toliko skrbel, da mu ni poginil od lakote, ker je sicer izgubil dragoceno zastojno delovno moč. Moderno organizirani kapital se za to ne briga. Ta pozna samo eno načelo: ali denar sem, ali pa poginil! Če umrje eden, jih pride sto drugih!

Na papirju (v teoriji) izgledajo torej moderne pravice pravih kmetov in delavcev prav lepe, v življenju, v praksi pa te »pravice« nikomur nič ne pomagajo.

Zato je v praksi današnji pravi kmet gospodarsko še na slabšem kakor je bil. To je nepobitna resnica.

To je zato, ker današnji pravi kmetje v večini evropskih držav ne znajo izrabiti tistih pravic, ki jim jih je pridobila francoska revolucija!

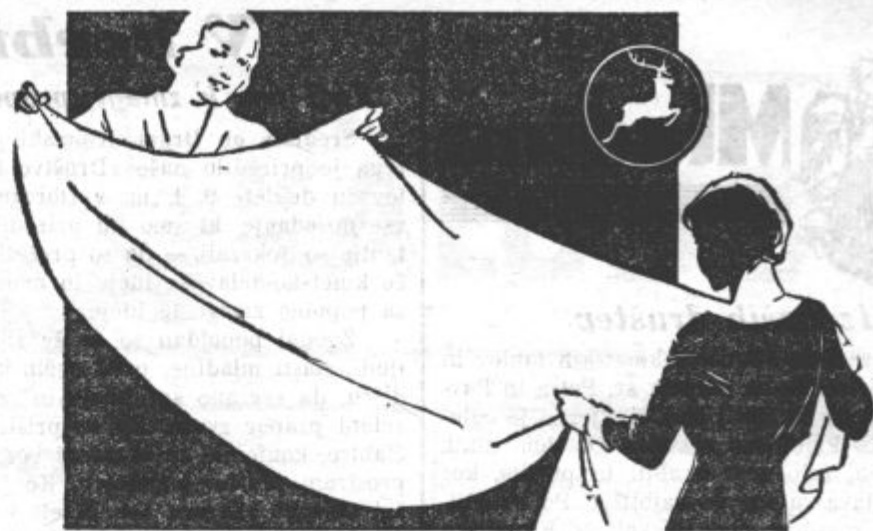
Le pogledimo, kako je pri nas. Pri nas imajo pravi kmetje ogromno večino v državi in v deželi. A kdo gospoduje in odločuje?

Če bi pa bili kmetje pri nas politično šolani in o vseh javnih zadevah dobro poučeni, kakor žalibog niso, bi sami lahko zagrabili vajeti v svoje roke in si sami delali postave po svoje.

Kmetje bi morali biti — vsaj v naši deželi — politično složni in se zavedati, da so v prvi vrsti kmetje in potem dolgo nič in potem šele kaj drugega. Ne vera ne narodnost nimata s poljedelstvom in z gospodarstvom sploh nič opraviti! Vera je vera, narodnost je svoje vrste zavednost, gospodarstvo — tudi kmetsko! — je pa samo račun in prav nič drugega!

Zakaj pa kmetje pri nas niso politično šolani? Zakaj so nesložni. O tem še spregovorimo.

Če bi naši kmetje bili politično dovolj šolani, bi ne bilo v deželi niti ene politične ali nepolitične organizacije brez njih. — Tako je na Češkem, kjer se proti volji stanovsko organiziranih kmetov ne more nič zgoditi. Pri nas pa vladajo in odločujejo o kmetski usodi — drugi, kmet pa samo gleda, kolne in čaka!

Vsaka gospodinja mu ostane zvesta!

Po pravici! Lepo čisto — dolgo dobro ohranjeno perilo: vse veselje, ki ga ima gospodinja s svojim dragocenim perilom, izvira iz Schichtovega terpentinovega mila.

Torej: Pazite prav posebno na izvirni ovojin na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

SCHICHTOVO TERPENTINOVNO MILO

ST.35-33

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

Revizija zadrug, ki dajejo brezobrestna posojila

V našem listu smo svojčas že opozorili na zadruge, ki dajejo brezobrestna posojila ter smo že takrat navajali, da so tovrstne zadruge brez kapitalnega kritja.

18. julija t. l. pa je v tej zadevi izdal ban Dravske banovine naredbo, s katero se prepo-veduje nadaljnje nabiranje in sprejemanje članov onim kreditnim in gradbenim zadrugam, ki nudijo članom brezobrestna posojila, a poslujejo brez kapitalnega kritja. Sprejemanje članov se ustavi, dokler se oblastveno ne pregledajo pravila ter uredi poslovanje, ker je sedanji način poslovanja škodljiv narodnemu gospodarstvu.

Kmetijska potujoča razstava v Dolnji Lendavi

»Modri vlak« je posetil Doljo Lendavo 6. t. m. Kljub slabemu vremenu je bil obisk kmečk-kega prebivalstva nad vsa pričakovanja. Skupno si je razstavo tekom dneva ogledalo nad 4000 oseb. Razstavo so obiskali tudi večji šolski otroci, pod vodstvom učiteljstva, pripeljali so se na okrašenih vozovih; deca so bila z zastavicami. Tudi oddaljene občine so organizirale poset z vozovi. Skupno je bilo na postaji okrog 50 okrašenih voz. Prebivalstvo je posebno zanimalo predvajanje kmetijskih filmov, vsled česar so se morala ta petkrat ponoviti. Prebivalstvo je priredilo gostom prigrizek sprejem, sreski kmetijski odbor je pripravil skupen obed, občina Dolnja Lendava pa večerjo. Naval na razstavi je bil tak, da uprava razstave ni mogla zapreti niti čez opoldanske ure, ampak je bila razstava odprta ves dan. Prireditelj razstave v Dolnji Lendavi

je bila prava kmečka manifestacija, pri čemer je prebivalstvo kot tudi uprava razstave odnesla najlepše vtise. Tudi tokrat se je pokazalo, da tukajšnje kmečko prebivalstvo postaja zavednejše in da srez posebno na kmetijskem polju mnogo napreduje.

Pridelek pšenice v naši državi

Kakor smo že poročali, bo letos naš pridelek pšenice precej velik. Po cenitvah strokovnjakov, bo znašal nad 24 milijonov meterskih stotov. To je gotovo več, kakor smo pričakovali še pred tedni glede na neugodno vreme in na bojazen zaradi rje. Rja sicer tudi letos ni izostala, vendar se je pojavila le ponekod in precej kasno, tako da ni napravila velike škode.

Ce bo cenitev pridelka v višini 24 milijonov meterskih stotov obveljala, potem bomo imeli v 1933./34. za izvoz na razpolago preko 40.000 vagonov pšenice, kar predstavlja pri nizki sedanji ceni (za novo pšenico) 130 Din za stot, vrednost preko pol milijarde dinarjev, kar je brez dvoma važna postavka.

Kako bo letos organiziran izvoz, še ni odločeno. Brez težkoč gotovo ne bo šlo pri izvozu tega znatnega presežka, vendar pa je treba upoštevati, da bomo lahko izvozili po preferenčni carini v Avstrijo in Češkoslovaško 15.000 vagonov, dočim bo obseg izvoza po preferenčni carini v Francijo šele določen glede na uvozno potrebo Francije.

Kmetie. obrtniki in podeželski delavci!
Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajete zasluzka. »Kmetiski list«!

Mladina

Iz naših društev

Orla vas. Naše »Društvo kmetijskih fantov in deklet« je priredilo na praznik sv. Petra in Pavla poučni izlet v št. Jurij ob j. ž., kjer si je ogledalo potujočo kmetijsko razstavo. Ob delavnikih nimamo časa, zato smo izrabili to priliko, ker je bila razstava za nas še najbližja. Po temeljitnem ogledu razstave smo obiskali še Kmetijsko šolo, kjer smo prisostvovali, poleg drugih ogledov, tudi tečaju za kapunjenje. Zvečer smo se vračali z vlakom dobre volje in v zavesti, da smo dan dobro izrabili, kajti videli smo mnogo koristnega za naše gospodarske prilike in življenje.

Tomišelj pod Krimom. Za prvenstvo Izanske se bo tekmovalo na veliki tekmi žanjic, ki jo prireja Izansko okrožje »Društvo kmetijskih fantov in deklet« v Tomišlju pod Krimom v nedeljo 23. t. m. Zavedno kmetijsko mladino iz ljubljanske okolice in njene prijatelje vljudo vabimo, da se te prireditve udeležijo. — Izanski okrožni odbor.

Medvode. Naše »Društvo kmetijskih fantov in deklet« priredi v nedeljo, dne 23. t. m. tekmo žanjic. Ob 15. uri zbirališče in žrebanje tekmovalk za tekmovalne prostore na Jeperci, ob 16. tekma, nato pa domača kmetijska zabava v gozdu poleg tekmovališča, kjer se bodo tudi razdelile nagrade tekmovalkam. Poleg običajne tekme je zamišljena tudi tekma košnje: žetev žita, katera naj pokaže gospodarski efekt obojestranske kalkulacije. Vsi prijatelji kmetijskega pokreta iskreno vabljeni!

Otave nad Cerknico. Malokdaj slišite kaj iz našega kraja, da bi človek kar mislil, da nas ni več na svetu, pa vendar se tudi mi gibljemo! Nedavno smo tudi pri nas dobili »Društvo kmetijskih fantov in deklet«, ki je prvič javno nastopilo 2. julija z dobro uspelo gledališko predstavo. Največ zaslug za mlado društvo si je pridobil naš šolski upravitelj g. Mernič, ki kljub svoji zaposlenosti pri zgradbi novega šolskega poslopja še najde kakšno uro, ki jo posveti delu med narodom. Taki vzgojitelji so nam potrebni, ki ne poučujejo samo otrok v šoli, ampak se vneto brigajo tudi za napredek odraslih.

Mlademu »Društvu kmetijskih fantov in deklet« pa želimo obilo novih uspehov, kajti napredek mladine je najboljši jamstvo za našo boljše in srečnejšo bodočnost.

Šalek pri Velenju. Naši kmetijski fantje in dekleta iz Šaleka in okoliških vasi so si pred nedavnim časom ustanovili svojo mladinsko organizacijo »Društvo kmetijskih fantov in deklet«. Zelo nas veseli, da se je tudi naša mladina zavedla velike važnosti svojega društva. Ustanovni občni zbor se je vršil v prostorih osnovne šole v Velenju, na katerem je poročal tov. Kronovšek. Udeležila sta se ga tudi domači šolski upravitelj tov. Stopar in učitelj tov. Kramar, ki sta obljubila vso svojo pomoč. V odbor smo izvolili naslednje tovariše in tovarišice: Ludvik Goltnik, predsednik, Angela Tajnšek, podpredsednica, Albin Bračič, tajnik, Rudi Hudovernik, blagajnik; v odbor pa: Mirko Dolar, Ivanka Podpečan, Franc Ostir, Angela Meža, Jože Pristovšek, Pepca Meža in Ciril Tajnšek. Nadzornika: Vinko Stopar in Franjo Kramar. — Temelji so položeni, dobre volje tudi ne manjka, zato fantje in dekleta po tej poti naprej za zmago kmetijske misli. Naši nasprotniki, ki so zastarelih nazirov, bodo z našim delom propadli, mi bomo pa vzgojili nov zaveden kmetijski rod.

V borbi za pravico dela

Vodi nas k zmagi, prapor zeleni

Središče ob Dravi. Kmetijski praznik, katerega je priredilo naše »Društvo kmetijskih fantov in deklet« 9. t. m. v Obrežu, je prekašal vse dosedanje, ki smo jih priredili. Dekleta in fantje so dokazali — da so prežeti z duhom naše kmetijsko-delavske ideje in neomajni v borbi za popolno zmago te ideje.

Zgodaj popoldan so se že zbirale množice ljudi, zlasti mladine, pred občinsko hišo v Središču, da svečano sprejmejo in pozdravijo svoj zeleni prapor zveze. Ko so prišli vsi, člani in članice, konjeniki in okrašeni vozovi, je bil ves prostrani prostor napolnjen. Ko je končno prišel delegat »Zveze« tov. Kreft ter razvil prapor, na katerega je tov. Dogša po kratkem nagovoru pripela trak, smo vedeli in čutili v sebi, da je mesto vsakega zavednega kmetijskega fanta in dekleta le pod tem praprom. Po kratkih prisrčnih besedah, ki jih je izpregovoril tov. Kreft in izročil prapor v varstvo tov. Klobučarja, se je pričela formirati povorka in krenila po glavni cesti proti Obrežu. Konjeniki, godba, žanjice, vozovi, kolesarji, vse je prihitelo, da prisostvuje prazniku kmetijskega dela in borbi za pravico tega dela.

Ko smo prispeli v Obrež na tekmovalni prostor, nas je tudi tam pričakovala že množica naših prijateljev iz okolice Ormoža. — Pred tekmo je pozdravil predsednik tov. Šavora vse navzoče, posebno pa še tov. Milana Mravljeta, ki je z veseljem prihitel te dan med nas, dalje tov. Krefta, tov. Komana, Zemljiča in Petovarja ter vse druge.

Za njim je povzel besedo tov. Kreft in v krepkih, jedrnatih besedah obrazložil namen in cilj kmetijske organizacije. Za tem se je pričela tekma 16 žanjic, kateri je nad 2000 glava množica z zanimanjem sledila. Vse je ugibalo, katera bo prva. Navdušeno ploskanje je pozdravilo prvakinjo v hitrosti — tov. Treziko Špešič, v kratkih presledkih so pozele tudi ostale in sedle vesele k južini. Medtem je ocenjevala komisija, sestojeca iz tovarišev Šala, Dogše in tovarišice Polančeve in Kosirjeve pregledala delo posamezne žanjice. Fantje so še povezali snope in krenili smo prepevaje na veselični prostor tov. Rakuša.

Tam se je razvila ob zvokih godbe prava kmečka zabava. Naši fantje pa so med tem dirkali na 10 km dolgi progi s kolesi. Ko so se vrnili in je ocenjevalna komisija izvršila svoje delo, se je razglasil izid tekme. Žanjice: 1. nagrado tov. Julka Konič, 2. Trezika Zadravec, 3. Anka Velnar, 4. Tonika Borko, 5. Micika Bauman.

Kolesarji: 1. Čurina Martin, 2. Franček Jakl, 3. Rakuša. Po razdelitvi nagrad je zopet povzel besedo tov. Kreft, vsem toplo čestital in obrazložil način ocenjevanja pri žetvi, ter vzpodbujal vse člane in članice k vztrajnemu delu.

Ne bogastvo, ne kapital — delo daje pravico

Agilno »Društvo kmetijskih fantov in deklet« iz Notranjih gorc je priredilo preteklo nedeljo v Dragomeru lepo uspelo tekmo žanjic, s

katere je številna množica manifestirala za čast in pravico kmetijskega dela. Naravnost ogromna udeležba kmetijskega ljudstva iz Dragomera, Lukovice, Loga in Notranjih gorc ter drugod je pričala o velikem zanimanju za tekmo ter o simpatijah in zadovoljstvu, s katerim kmetijsko ljudstvo spremlja delo svoje mladine. Lepo formirana povorka je ob koračnicah, prepevanju in ukanju povedla mladino in ostalo številno občinstvo na tekmovalni prostor, kjer se je razvila lepa manifestacija, ki jo je otvoril z iskrenim nagovorom društveni predsednik tov. Frane Vidmar, poudarjajoč namen naših tekem v kmetiskem delu. Za njim sta govorila še tov. France Gerželj kot delegat »Zveze« in tov. Stanko Tomšič kot zastopnik ljubljanskega pododbora. Že manifestacija je občinstvo močno razgibala, tako da je zanimanje za tekmo, ki se je v tem tudi pričela, vidno raslo. Burnega priznanja je bila deležna vsaka žanjica, ki je požela odmerjeni ji pas ječmena. Po tekmi, ki je uspela v vsestransko zadovoljstvo, tako da je bilo občinstvo naravnost navdušeno za to lepo prireditev, se je povorka vrnila na prireditveni prostor. Ocenjevalna komisija, sestojeca se iz več žena in moških, pa je ocenila delo žanjic, nakar je razglasil izid tekme tov. Frane Novak iz Notranjih gorc. Prvo nagrado je izmed 11 tekmovalk prejela tov. Fišter Franeka iz Dragomera, drugo tov. Seliškar Franeka iz Lukovice, tretjo Skubie Ivana iz Notr. gorc, četrto Marinko Tončka iz Lukovice in peto Slana Albina iz Brezovice; vseh enajst tekmovalk pa je prejelo lične, praktične nagrade.

Fantje na Blokah manifestirajo za pravico in čast dela

Nova vas na Blokah. Naše »Društvo kmetijskih fantov in deklet« je priredilo v nedeljo, 9. julija svojo prvo tekmo koscev, za katero je po vseh bloških vaseh vladalo veliko zanimanje. Vsa demagoška gonja proti naši tekmi ni nič zalegla: naše tekme se je udeležilo ogromno število kmetijskega občinstva, zakaj vsepovsod zmagovito prodira naša ideja in kmetijsko ljudstvo odobrava naše delo. V lepi povorki je krenila iz Nove vasi številna množica na tekmovalni prostor, kjer je bilo odmerjenih 20 tekmovalnih pasov. Tekmi, ki je potekla prav vzorno, je občinstvo sledilo z navdušenjem in zanimanjem. Izid tekme je potem razglasil v šoli, kjer se je zbrala številna mladina, v imenu ocenjevalne komisije župan tov. Josip Lenarčič. Prvo mesto si je priboril tov. Hiti Frane iz Vel. Blok, drugo tov. Gornik Frane iz Nove vasi, tretjo tov. Korošec Ivan iz Hudega vrha, četrto tov. Zabukovec Pepe iz Nove vasi in peto tov. Žurga iz Vel. vrha. Po razglasitvi izida tekme je v jedrnatih besedah spregovoril tekmovalc tov. Ivan Korošec, ki je poudarjal pomen kmetijsko-delavskega mladinskega gibanja ter borbo za čast in pravico dela. V imenu »Zveze« je spregovoril tov. France Gerželj, nato pa je župan tov. Lenarčič bodril in vzpodbujal mladino k vztrajnemu delu. Z zahvalo vsem, zlasti županu tov. Lenarčiču ter šol. upravitelju tov. Venceslavu Winklerju, je društveni predsednik tov. Pepe Zabukovec zaključil lepo uspelo mladinsko prireditev.

S tekme žanjic v Središču ob Dravi

Mogoče ste tudi Vi med tistimi,

ki smo Vam zaupali ter Vam pošiljali Kmetijski list brez presledka skozi celo leto 1932 v trdni veri in prepričanju, da se boste sami zavedli svoje dolžnosti in pravočasno poravnali naročnino, pa tega iz bogve kakšnega razloga niste storili. Uprava upošteva, da Vam dela naročnina, kljub temu, da je nizka, resnično težava; vendar najljubše prosi, da Vas ne bo treba radi 30 Din še po enkrat opominjati, da poravnate zaostanek, ki ga dolgujete na naročnini, še tekom tega meseca.

SARGOV

KALODONT

Jz naših krajev

Kmetijsko-gospodinjski tečaj v Dobrunjah

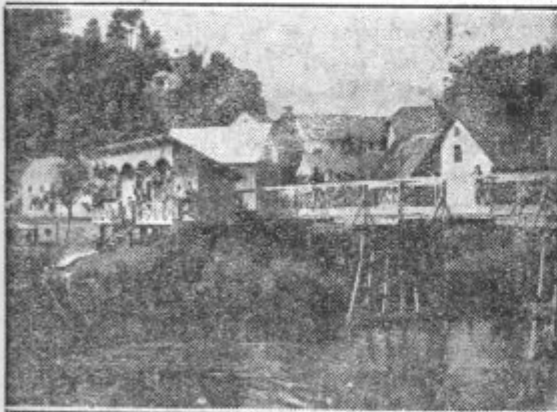
Dobrunje. Prvi kmetijsko-gospodinjski tečaj, ki ga je priredila kr. banska uprava na prošnjo tukajšnjega županstva, je bil dne 28. junija t. l. zaključen s krasno prirejeno razstavo ročnih del, kuharskih in drugih predmetov, ki so jih gojenke razstavile na vpogled občinstvu. Tečaj se je vršil tri mesece v prostorih občinske ubožnice v Sostrem. Vodila ga je gospa Minka Odlasekova ter njena pomočnica gospodična A. Kračnik. S tem se jima županstvo lepo zahvaljuje. Zahvaljujemo se tudi kr. banski upravi za prireditve tečaja in Higijenskemu zavodu za pouk o vzgoji otrok.

Tečaj je obiskovalo 17 gojenk-deklet, ki so se vse z velikim veseljem in zanimanjem redno udeleževale pouka. Spoznale so, da jim bo to, kar so se na tečaju naučile, kot kmetiskim gospodinjam, mnogo koristilo.

Upamo, da bodo gojenke, ki so imele toliko časa in sredstev, da so tečaj obiskovale, s tem kar so se priučile, radevolje koristno svetovale in poučile tudi svoje prijateljice in znanke.

Tujski promet v Poljanski dolini

Poljane. Naša prelepa in slikovita Poljanska dolina se v tujsko prometnem oziru čedalje bolj izpopolnjuje. Središče vsega tega napredka pa stoje Gorenja vas in Poljane, kjer deluje marljivo tujsko prometno društvo, ki si je zastavilo nalogo, da poleg reklame tudi poskrbi za vse udobnosti letoviščarjev, ki prihajajo v naš kraj v zmeraj razveseljivem številu. Zlasti

je važno, da se v poletnem času poskrbi za primerne udobnosti številnim kopalcem, ki ne morejo odoleti solncu in pa topli vodi Poljanske. V tem pogledu je bil z zgraditvijo kopalnih kabin storjen lep napredek in upati je, da se bo delo v tej smeri še pomnožilo, kar bo vse le v korist ljudstvu iz naše doline. — Čuje se tudi, da se bo v naši dolini pričela organizirati kmetijska mladina v svoja lastna »Društva kmetijskih fantov in deklet«. Tako je prav! Fantje in dekleta le korajžno na plan!

Pristopajte h Kmetijski Matici.

Nov gasilski dom na Dvoru pri Žužemberku

Dvor pri Žužemberku. Preteklo nedeljo so se tudi pri nas uresničile želje našega ljudstva. Na zelo slovesen način je bil ob veliki udeležbi domačinov in mnogih zastopnikov sosednih društev otvorjen nov gasilski dom. Svečanost je otvoril in vodil načelnik domačega gasilnega društva g. C. Dequal, ki je v svojem nagovoru opisal vsa težavna dela za zgradbo doma ter se iskreno zahvalil vsem, ki so pripomogli, da se je zgradil dom, ki bo vsem v pomoč. Domači župan g. I. Kovač pa je s svojim pozdravnim nagovorom dal zaslužen priznanje vrlim in delavnim gasilcem, ki se niso ustrašili žrtv in truda. — Bodi nam naš dom kot znamenje človekoljubja in ljubezni do bližnjega, streha, kjer se bomo zbirali prepojeni v kmetijski slogi in edinstvu!

Zborovanje novomeške podružnice Kmetijske družbe

Novo mesto. Preteklo nedeljo se je vršil v hotelu g. Windischerja redni letni občni zbor novomeške podružnice Kmetijske družbe. Občnemu zboru, ki ga je otvoril tajnik tov. Malasek, je načeloval tov. Blažič. Iz poročil je razvidno, da je bilo delo v minulem letu prav živahno, podružnično premoženje pa znaša ob koncu leta 18.506 Din. V novi odbor so bili pri volitvah izvoljeni za načelnika Žefran Ivan iz Gotne vasi, za namestnika Franc Blažič iz Žihovega sela, za tajnika Franc Malasek, profesor na Grmu, za blagajnika ravnatelj inž. Ivo Zupanič, za odbornike: Franc Zagorc iz Smolenje vasi, Ivan Kulovec iz Valte vasi, Ivan Osolnik iz Muhaberja, Anton Avsec iz Gotne vasi, Ivan Šegula iz Št. Petra in Franc Brulc iz Hrušic, za nadzornika Josip Windischer iz Kandije; za delegate za občni zbor Kmetijske družbe pa Rudolf Faleskini iz Straže, Anton Klinec iz Gorenjega polja, Anton Avsec iz Gotne vasi in Franc Brulc iz Hrušice. — Po volitvah je sledila živahna debata o smernicah dela za bodoče leto ter je bilo sprejetih več koristnih predlogov.

25 let človekoljubnega dela

Družmirje pri Šoštanju. V nedeljo, 9. t. m., je slavilo naše marljivo gasilno društvo svoj srebrni jubilej, 25 letnico svojega obstoja. Te pomembne svečanosti so se udeležila tudi mnoga gasilna društva iz Šaleške, Savinjske in Mislinjske doline. Ob tej priliki je bil tudi razvit in blagoslovljen društveni prapor, ki mu je kumovala ga. Gruberjeva. Ob razvitju prapora je poveljnik društva tov. Miloš Tajnik podal navzočim zgodovino društva ter društvenega 25 letnega delovanja, ki je bilo vseskozi v pomoč prav vsem. Po tej svečanosti se je popoldne vršila velika tombola z lepimi in vrednimi dobrotami, nato pa domača gasilska zabava.

Zapeka. Vseučiliške klinike potrjujejo, da naravna »Franc-Jozefova« grenčica, zlasti v srednji in visoki starosti izborni čisti želodec in čreva.

50-letni gasilski jubilej v Horjulu

Horjul. Prostovoljno gasilno društvo v Horjulu proslavi 50 letnico svojega obstoja združeno z župnim zletom vrhniške gasilske župe. Proslava pomembnega jubileja pod pokroviteljstvom narodnega poslanca g. Albina Komana se vrši v nedeljo 23. julija t. l. Društvo, ki je med najstarejšimi v vrhniški gasilski župi, se je ustanovilo na pobudo posestnika Korenčana Franca in trgovca Jakoba Sušteršiča. — Takoj ob ustanovitvi je društvo marljivo delovalo in si že prvo leto nabavilo moderno brizgalno. Leta 1892. si je sezidalo svoj lastni dom za spravljanje orodja. Kasneje si je nabavilo modernejšo brizgalno na ročni pogon in leta 1913. tudi motorko. Ves čas svojega obstoja je sodelovalo pri 45 požarih ter tako obvarovalo lmetje svojim občanom in okoličanom. — Pod vodstvom svojega agilnega in spretnega načelnika Ignacija Mariničiča si je društvo letos spomladi pričelo graditi novi dom, ker stari hram ni več zadoščal razvoju in delovanju društva. Z marljivostjo in vztrajnostjo načelnika in članov je dom že pod streho.

Spored gasilne slavnosti je sledeči: V nedeljo 23. t. m. ob 13-30 uri sprejem gostov pred novim gasilnim domom. Ob 14. skupna udeležba pri cerkvenem opravilu. Spreved gasilcev po vasi. Nato pozdravni govori na slavnostnem prostoru in poklonitev diplom zaslužnim članom. Slednjič povorke gasilcev in razhod, nato se vrši narodna veselica, kjer bo sodelovala godba na pihala.

Za proslavo vrši že društvo priprave in vabi naklonjeno občinstvo na svojo prireditve. Železniška zveza iz Ljubljane in nazaj je zelo ugodna; društvo preskrbi tudi prevoz gostov iz postaje Drenov grič in nazaj. Prijatelji gasilstva na svidenje v nedeljo 23. t. m. Na pomoč!

Za povzdigo živinoreje in planšarstva

Poljce. V nedeljo, 23. t. m. bodo zaznamovali gorenjski kmetijski gospodarji iz Poljč nad Lescami z otvoritvijo novega planšarskega stana za živino na Poljški planini lep uspeh v nizu svojega gospodarskega, zlasti živinorejskega prizadevanja. Že v letu 1928. je padla iz vrst gospodarskega odbora vasi misel, da bi zgradili na planini nov in vzoren planšarski stan, ki naj zamenja dosedanjega, ki kot navadna planšarska koča ni mogel zadoščati razvijajočemu se planšarstvu. Svojo pomoč je obljubila tudi banovina in tako se je s požrtvovanjem in marljivostjo uresničil načrt, po katerem se je zgradil vzoren planšarski stan. Stan stoji na Poljški planini 1190 m visoko ter obsega kočo s stanovanjem planšarja in shrambo za mleko in mlečne izdelke ter tremi sobami, ki so namenjene letoviščarjem; poleg koč pa so 4 veliki hlevi, v katerih je prostora za 80 glav živine.

Vrlim Poljčanom gre vse priznanje, ko so s tolikim trudom in požrtvovanjem ustvarili sebi v korist in drugim za vzgled nov planšarski stan, ki je priča gospodarske, zlasti živinorejske izobrazbe in napredka.

Pristopajte h Kmetijski Matici.

Novice

Cesta Litija—Radeče zagotovljena

Kakor poročajo, je državna Hipotekarna banka votirala za bansko upravo v Ljubljani dva milijona dinarjev kredita, ki ga bo dravska banovina porabila za javna dela na cesti Litija—Radeče, pri katerih bodo zaposleni predvsem rudarji iz revirjev Trbovlje, Hrastnik in Zagorje.

Afera za 100 milijonov dinarjev

Zadnje čase prihaja pri nas precej smrdu in gnoja na površje; odkritih je bilo že precej korupcijskih afer, kjer je bila za težke milijone »opljačkana« država. Te dni poročajo spet o veliki goljufiji v Novem Sadu v Vojvodini, kjer so »poštenjakoviči« na svojo roko odpisali nad 100 milijonov davkov, toda ne odpisali potrebnemu malemu človeku, temveč »uglednim« bogatašem in velikašem, ki imajo seveda med ljudmi velik »ugled in sloves«. Čas je že, da se takim tičem stopi pošteno na prste ter se jim vtepe v glavo, da država ni molzna krava »uglednikov in odličnikov«.

Domače vesti

Cvetje iz vrtov slovenske buržuazije. G. N. N., veleposesnik, gostilničar in mesar se je poročil z gospodično N. N., hčerko g. N. N., veleposesnika, gostilničarja in župana.

Tudi uradniki in nameščenci v naši državi poudarjajo potrebo svoje lastne zbornice. — Mogoče je, da jo bodo prej dobili kot kmetje, čeprav je v naši državi 75% celokupnega prebivalstva kmečkega.

Otroci so zanetili požar na Močilnem pri Radečah; pogorela je domačija posestnika Franca Goleta.

Za upravnika drž. bolnišnice v Ljubljani je bil imenovan dr. Marko Radman.

Tujski promet v Ljubljani izkazuje za pretekli mesec rekordne številke: in sicer je v juniju obiskalo Ljubljano 27.160 tujcev različnih narodnosti.

Čuje se smešno, a je res: V Črni gori primanjkuje dimnikarjev; na 19 področjih dimnikarske obrti je zasedenih samo 6, za ostalih 13 je banska uprava zetska razpisala službene ponudbe.

Francoski narodni praznik, 14. julij, je Ljubljana dostojno počastila.

Superfosfat za gnojenje aidi

nudi v vsaki množini »EKONOM«
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7

V Zasipu pri Bledu je za večno zatisnila oči 76-letna ugledna gorenjska kmečka žena in gospodinja Manija Lukan. N. p. v m.!

Gozdni delavec Janez Miklavčič se je pri sekanju drv v Hainriharjevem gozdu v Kokri težko ponesrečil.

Padel s češnje. Pri obiranju češenj se je letos primerilo že več nesreč. Ljudje, zlasti otroci, so skrajno neprevidni. Tako poročajo iz Lesc, da se je pri padcu s češnje precej poškodoval 60-letni Ivan Udir.

Znamenje krize. V Banjaluki so pred nedavnim odpustili vse gledališke igralce ter razpisali natečaj za 30 igralcev; doslej pa se jih je prijavilo že 300. Gotovo je, da je razmerje 300 : 30 tudi znak našega »brezupnega« časa.

Z lepimi uspehi je bilo te dni zaključeno v Banatu pokončavanje kobilic, ki so ena izmed »šib božjih«, ki tepejo kmečkega človeka. Z letošnjim pokončavanjem te nadloge je bilo rešene najmanj 60 milijonov narodnega premoženja. Zanimivo je še to, da je bilo pri tej »mori« zaposlenih 5000 delavcev in 1200 konj.

Pri padcu z lestve je zadela kap 60-letnega Josipa Planko iz Malih Braslovč, ki je po hudem trpljenju po nekaj dneh umrl.

Strele je udarila v vasi Furjanovci blizu Karlovca v hišo kmeta Sovinčiča prav v trenutku, ko je pri kosilu sedelo več kmetov in kmetic. Strela je vžgala hišo, ožgala pa je močno dve kmetici, ki sta dobili hude opekline.

Nezaslišan zločin so odkrili kmetje v Derventi; v gnojnišču nekega tamošnjega kmeta so našli novorojenčka, ki ga je zakopala v gnoj neka služkinja, ki je svoje dejanje priznala. — Težka so taka dejanja, a ne da se jih obsojati z nekega »moralnega« stališča današnje družbe; eno je jasno: večino krivde za taka dejanja nosi današnji družabni red, ki je postavil nezakonsko mater na najsrამოtnejši oder!

Zamorski inženjer Kole Ajarji, ki je pretekle dni obiskal tudi Ljubljano in ki potuje po naši državi, je izjavil, da je našel med zamorskimi in našim narodom mnogo sorodnosti, ki se izraža zlasti v načinu življenja naših in zamorskih afriških kmetov. — Ta ugotovitev bo gotovo hud udarec buržujskim in meščanskim možganom, ki po svojih »človeških« nazorih smatrajo afriške zamorce za nekaj manjvrednega; nas kmetov pa nič ne prizadene, kajti vsi ljudje smo enakovredni, pa bodimo iz Evrope ali Afrike!

Iz Okrožnega tajništva JRKD v Mariboru. Od 15. julija 1933 naprej do nadaljnjega bo pisarna Okrožnega tajništva JRKD v Mariboru, Cankarjeva ulica 1, poslovala in bo odprta vsak dan razen nedelj in praznikov od 8. do 13. ure. Prosimo, da vsi, ki imajo s tajništvom posla, to upoštevajo.

Ljudje, ki so bolni na žolčnih, tedvičnih in kamnih v mehurju, ter oni, ki trpe na prekomerni tvoritvi sečne kisline in napadih protina, uravnavajo leno delovanje črevesa z uporabo naravne »Franz Josefove« vode. Može zdravniške prakse so se prepričali, da je »Franz Josefova« grenčica sigurno skrajno prizanesljivo delujoče salinično odvajalno sredstvo, tako, da jo priporočajo tudi pri trebušnih kilah, natrgani danki in hipertrofiji prostate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Jakob Lapuh:

5

Peregrin Zavožen

(Povest iz davnine.)

(Nadaljevanje.)

Moral sem se nasmehnuti, češ:

»Govoriš kakor stric Teodor —«

»Ko bi le tudi ti znal ravnati kakor on,« me je hihitaje zavrnila ženska in me pobožala po licu.

»Drevi bi se lahko vse pomenila,« so obljubljale njene oči, a mene je bilo strah, dokler me ni potolažila:

»Zastran Žige prepusti meni vso skrb. Zdaj je ves zamaknjen, ko pričakuje hčer —«

Dasi mi je srce nemo vpilo, naj ne hodim v skušnjavo, ga nisem poslušal; kajti v duši mi je bilo zagorelo tisoč blaznih upov. S Klotildo sva se tedaj domenila, da jo zvečer obiščem. Potlej sem bil ves dan sam s svojim skelečim nemirom. — — —

O Bog, kako daleč je že vse to in vendar kako strašno blizu! Dokler bo utripalo moje nesrečno srce, ne pozabim strahot, ki so pah-nile mene v senco večnega gorja in pogube, njo pa, ki si je ne upam niti imenovati, v bedno smrt. —

Klotilda je kakor mačka na preži čakala in spretno zapahnila vrata, ko sem se priplazil k njej. V sobo je v širokih pramenih lila mesečina in omilila trdi in skoraj odurni obraz te ženske.

Posadila me je na mehke blazine in mi ponudila pijače:

»Na, gospodek, da te mine strah, sicer mi še uideš.«

Res mi je bilo žal, da sem se podal k njej. Željno sem se oziral proti vratom, a pil sem vzlic temu. Vino je bilo močno in sladko. Kmalu sem začutil, kakor da se mi po žilah pretaka ogenj.

Med tem je imela ves čas polno opravka. Slednjič je stopila h kaminu in razpihala žerjavo.

»Ali te še zdaj rožnika zebe?« sem ji hotel ponagajati, ko pa se je ozrla k meni, je bil v svitu vzplamtevala ognja njen obraz tako spačeno strog, da mi je brž vzelo glas. Oči so se ji mačje svetile. Stopila je zopet k meni, mi natočila in začela nato skoroda trgati obleko s sebe. Sunkovito in zmedeno je vmes govorila o ljubezni in o tem, kako je nesrečna, ker je obsojena v to od Boga zavrženo samoto. Ako bi bila kdaj slutila kaj takega, bi bila rajši ostala v samostanu in se ne bi nikdar zanašala na bratrančeve obljube.

»Kje imaš bratranca?«

»Pij, norček, če res niti tega ne veš, da je Žiga moj bratranec!«

»Zakaj se ga pa potlej tako bojiš?«

»Kaj se ti sanja, dečko? Jaz naj bi se bala Žige? Za kaj takega je gospodična Klotilda previsoka in preponosna. Beseda strah je meni neznana. O tem se boš lahko v kratkem sam prepričal —«

Vzravnila se je in me stisnila k sebi, da me je vroče pobožala toplina njenega telesa.

V meni je kljuvalo, ona pa je vnovič stopila h kaminu, vzela v okroglo ponvico nekaj žerjavice, usula vanjo dišečega kadila in me spremila pred veliko zrcalo, kamor je postavila neznatno posodico. Odblesk ognja iz kamina je nemirno razsvetljeval prostor in risal pošastne sence po tleh in po stenah. Pogrezati sem se

začel kakor v mrzlične, grozničave sanje. Počasi, da sam ne vem kdaj, sem zagledal viteza Žigo, kako trpinči krasno žensko, ki se obupno bori z njim.

Za trenutek sem se zavedel in je vse izginilo, le Klotildo sem čul šušljati in se mi je zdelo, da vidim v zrcalu sebe brez slednjega oblačila, zadaj pa njo z razpuščenimi lasmi in močno razgreto.

»Jaz se nikogar več ne bojim, razumeš, Peregrinček,« me zdajci vsega omamljenega stisne Klotilda k sebi, »pa tudi ti se nikogar ne boj.«

Zdelo se mi je, da sva sedla in da me je vzela v naročje. Vonj me je zdaj še bolj mamil, glas pa sem slišal samo kakor iz sinje dalje:

»Vse, čisto vse ti bom povedala, ljubček moj mali, da boš videl, kako je Klotilda v dno srca nesrečna. Poglej —«

In sem zopet zagledal isto lepo žensko, kako omaguje pod koščeno silo Žigovih pesti, ki ji oklepajo vrat. Hotel sem zavpiti in pobegniti, toda glas ni mogel iz grla in telo je bilo kakor uklenjeno.

»Le nič se ne boj!« je ponovil iz dalje otožni glas. »Poglej —«

In sem videl dete, moj Bog, deklico, kako s sklenjenimi rokami kleči pred mrtvaškim odrom.

»Valerija,« mi je šlo skozi misli in glas je v dalji potrdil:

»Da, Valerija — ubožica, ki ji je Žiga umoril mater —«

Mrzel pot mi je stopil na čelo in po vsem životu sem začel drgetati, ko je slednjič iz teme segla roka in pokrila nonev »kadilom«.

(Dalje prihodnjič.)

100 »jurjev« je v hipu izgubil neki kovač iz vasi Rudepolja; na njegovi domačiji je nenadoma izbruhnil požar in v splošni zmedbi so pozabili na njegovo listino s 100.000 Din prihrankov, ki jih je požar uničil.

»Dobrota« sirota. V Marseillu na Francoskem je bil zaradi zaostanka na davkih prodan naš prekooceanski parnik »Dobrota«. V kratkem prideta na dražbo še dva druga naša parnika, ki sta tudi žrtev »davčnega vijaka«.

† Dr. Rihard Karba. Pretekli terek je preminul v Kamniku lekarnar in bivši župan dr. Rihard Karba. Pokojnik je bil kot javni delavec zelo ugledna oseba, v svojem delu je bil odločen in vztrajen, v življenju in borbi pa poln zdravega humora in ostre kritike. V prejšnji politični dobi je bil v kamniškem okraju vodja demokratske stranke. — N. v m. p.

Vročekrvna krava. Na Tolstem vrhu pri Brusnicah je pasel na vrvi kravo pos. sin Zagore Franc. Nenadoma pa je krava zamahnila z glavo proti fantu, ga zadela z rogom v usta ter mu preparala gornjo čeljust z nosom vred.

Avtomobilska nesreča se je primerila pretekli teden v Mestinjah pri Šmarjah. S 25 hl vina naložen avtomobil se je prevrnil, pri čemer na srečo ni bilo človeških žrtev, pač pa se je razbilo več sodov.

Kose napol zastonj!

dobiš, dokler traja zaloga, pri EKONOMU
Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 7

Od 2.—11. septembra t. l. priredi Ljubljanski velesejem svojo letošnjo jesensko prireditve »Ljubljana v jeseni«. V okviru te prireditve se vrši dne 8. septembra veliko nagradno tekmovanje jugoslovanskih harmonikarjev, ki se ga lahko udeleži vsak igralec na harmoniko iz Jugoslavije. Za dobre igralce so predvidene lepe nagrade ali diplome. Interesenti naj se čimprej prijavijo oziroma zahtevajo podrobnejša navodila od uprave Ljubljanskega velesejma v Ljubljani.

Iz Zveze kulturnih društev v Mariboru. Pisarna ZKD v Mariboru, Cankarjeva ul. 1, bo od 15. t. m. naprej odprta in bo poslovala dnevno (izvzemši nedelje in praznike) od 8. do 13. ure. Prosimo zastopnike društev, ki imajo do Zvezine pisarne kako željo, da to upoštevajo.

Potujoča kmetijska razstava prispe v kamniški srez in sicer 22. julija v Domžale ter 23. julija v Kamnik. Slovesen sprejem in otvoritev bo ob 8. uri, nakar se bode vršil ogled razstave po določenem programu. Vršila se bodo ob času razstave kmetijska strokovna predavanja po strokovnjakih in sicer: V Domžalah ob 9. in 17. uri praktično kapunjenje; ob pol 11., pol 15. in 19. uri kmetijsko predavanje s filmi v Sokolskem domu. V Kamniku ob 9. in 17. uri praktično kapunjenje; ob pol 11. in pol 14. uri kmetijsko predavanje s filmi v Gasilskem domu. Kmetovalci, posetite razstavo v obilnem številu!

Vesti iz sveta

V Moskvi so izmed 12 obtožencev obsodili 5 na smrt, ker je preiskava dognala, da so v neki delavski kuhinji dodajali jedem zdrobljeno steklo, pesek, lase in podobno nesnago.

Mednarodna preiskovalna komisija, ki zbira podatke o požigu nemškega parlamenta ter zaslišuje mnogo ljudi, ugotavlja, da so parlament zažgali fašisti sami, krivdo pa zvalili na komuniste. — Res, lepa je »moralna« fašistov! In to naj bodo pravični odrešeniki sveta? Nikoli!

Na Japonskem so razkrili tajno organizacijo »črnega zmaja«, ki si je naredila nalogo, pobiti vse japonske ministre.

Francija namerava zgraditi preko afriške puščave Sahare železnico.

Za dobro voljo iz nemškega Hitlerjevega fašističnega cesarstva. — Kancler Adolf Hitler je šel nepoznan v neki kino. Ko je film pokazal med drugim tudi sliko Hitlerja, so vsi navzoči ko na povelje vstali, le Hitler je mirno obsedel. Toda nekdo izmed gledalcev ga je krepko sunil v rebra in dejal: »Idijot, vstanj vendar! Če te napadalec in hitlerjevec vidiš sedeti, te ubijejo, kar pa se ne izplača za tega trapastega Adolfa Hitlerja!«

Plaz sira. V veliki sirarni v Dijonu na Francoskem so so podrle police pod težo 28.000 koles sira; plaz je zasul tri delavke ter jih težko poškodoval.

Silne poplave v Podkarpatski Rusiji na Slovaškem so naredile za nad 60 milijonov Kč škode. Prizadetih je okoli 44 vasi. Marljivo tamošnje kmetjsko ljudstvo je hudo prizadeto ter se nahaja v veliki stiski.

Pokrajine v Argentini v Južni Ameriki je zajel hud mrzli val, tako da je temperatura zelo padla ter ponekod celo pričelo snežiti.

Ameriški prezident Roosevelt zahteva, da se v fabrikah in delavnicah zaposluje čim manj mladoletnih delavcev in otrok, da se tako nekoliko omili brezposelnost ter predvsem zatre kapitalistično izrabljanje otroških delovnih sil. Pametno!

Razstavo metuljev so te dni otvorili v Parizu, kjer je videti na stotisoče vrst različnih metuljev.

Proti raku, najhujši človeški bolezni, je odkril nov serum neki angleški zdravnik.

Med francoskimi socijalisti so nastala nesoglasja; ena skupina je za sodelovanje v vladi, druga pa je proti sodelovanju v meščanski vladi.

Huda eksplozija zemeljskega plina je v Kepše Mari na Rumunskem napravila mnogo škode.

Znižanje delovnega časa bodo uvedli v Ameriki, in sicer se bo delalo v industrijskih obratih po 35 ur tedensko, v pisarnah in uradih pa 40.

Madžarski parlament je do koncem oktobra nastopil počitnice; gospodje se morajo oddahniti!

Na Volgi, največji in najdaljši reki Rusije, se je zgodila huda nesreča: zavoljo preobremenjenosti se je potopila ladja, na kateri je bilo 250 ljudi, od katerih jih je dosti utonilo.

Zavoljo epidemije trebušnega tifusa je proglašeno obsedno stanje nad mestom Santiago v Južni Ameriki.

Tisa je pri Tisadarjumu na Madžarskem poplavila nad 6000 johov zemlje; poplava je hudo prizadela ondotne madžarske kmete, ki so že tako zavoljo nadvlade madžarske aristokracije v težkem in bednem gospodarskem položaju.

Za gospodinje

Črivo pohištvo. V starem lesu in tudi v pohištvo se kaj rad zaredi lesni črv. Ta črv je velika nadloga in ga težko odpraviš. Poskusite pa lahko to-le: Izpihajte (s pihalnikom) luknjice v lesu in potem vbrizgajte v vsako luknjico nekaj kreosota; večje luknjice pa zamažite na to še z voskom ali pa z vročim mizarskim klejem. Dobro je tudi, če pohištvo večkrat premažete s petrolejem.

Motna ogledala najlažje očistiš, če namažeš »slepoc« ogledalo s fino, suho ilovico in ga drgneš z mehko cunjjo; ali pa potrosi ogledalo s fino stolčeno kredjo, ki jo nekoliko omočiš in ga drgni z mehko cunjjo.

Madeži od sadja se dajo jako težko odpraviti zlasti iz perila. Odpraviti se dajo, če izpereš madež z vročo klorovo vodo (dobiš v lekarni ali pa v drogeriji), nato pa še z vročo milnico in nazadnje z jesirom, ki mu dodaš nekaj vode, da ni prehud.

Valute

1 ameriški dolar	Din 39'50
1 nemška marka	Din 13'60
1 švicarski frank	Din 11'10
1 angleški funt	Din 191'—
1 francoski frank	Din 2'25
1 češkoslovaška krona	Din 1'71
1 italijanska lira	Din 3'02

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1933, se mora do nadaljne odredbe dodati še 28 1/2 % na ime »prima«. To se pravi, ako prodaj 1 ameriški dolar po kurzu Din 48'80 in dobiš še 28 1/2 %, dobiš za dolar Din 62'70. To velja tudi za vse ostale tuje valute.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu Din 8'85.

Sejmi

- 24. julija: Semič.
- 25. julija: Kočevje, Vrhnika, Loka, Vel. Loka pri Temenici, Kozje, Lipnica, Sela, Sv. Urban pri Ptuj, Zalec, Sl. Bistrica, Mežica, Dolnja Lendava, Dobrovnik.
- 26. julija: Leskovec, Višnja gora, Domžale, Radovljica, Bitnje, Bohinj, Cerknica, Fram, Sv. Križ pri Ljutomeru, Tinsko, Teharje.
- 27. julija: Toplice na Vrhu, Turnišče.
- 28. julija: Dolnja Lendava.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 18 (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in brez vsakega odbitka
Rentni davek plačuje posojilnica sama

Tekom 51 letnega poslovanja so hranilne vloge narastle na nad Din 230 milijonov izkazane rezerve znašajo „ „ 10 „

Poleg lastnega premoženja jamči za varnost vlog nad 6.500 zadrugarjev neomejeno z vsem svojim premoženjem, kar predstavlja milijardno jamstvo in popolno varnost vseh vlog

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

Toliko časa, dokler bo kmet samo čakal in poslušal kaj bodo gospod rekli, toliko časa se bo kmetu slabo godilo.

Kose in srpe

z garancijo, izdelane iz najfinejšega švedskega jekla v staroznani tovarni kos in srpov **Kajetan Ahačič v Tržiču**

nudi

„Ekonom“, Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

Prva Jugoslovanska tovarna za DIASLAD, SLAD in KVAS

Rudolf Zalokar
Ljubljana — Vič

Zahtevajte v vsaki trgovini in pekarni samo

Zalokarjev kvas

Prva tvornica kvasa izven kartela

Ekonom

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA

v Ljubljani

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in split-skega portland-cementa

Kolodvorska ulica števil. 7

Poceni posojila

počenši od 2.000 dinarjev do petstotisoč dinarjev, za vse svrhe, stanove in poklice, odplačljivo v malih mesečnih obrokih dajejo: „Stavne Mobilne Zadruga“, Ljubljana, Mestni trg 25/L. Iščejo poverjenike!

AJDO

črno in sivo, ima na zalogi Ekonom, Ljubljana Kolodvorska ul. št. 7

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
dežniki

Na malo!

Na veliko!

Ustanovljeno 1839

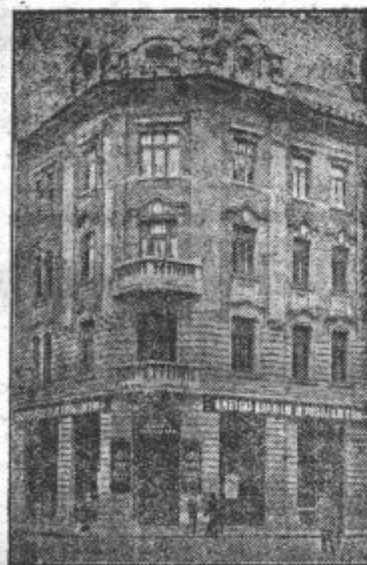
Prvovrstne kose po Din 15.— za komad nudi, dokler traja zaloga, Ekonom, Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 7

VSAK zaveden kmet bi moral čitati naš list!

Modroci!!

Najcenejše in najboljše modroce (federmodroce), otomane, mreže, divane, spalne fotelje in garniture Vam nudi

F. SAJOVIC, LJUBLJANA, Start trg 6
Vsa tapetniška dela po nizki ceni

Račun poštne hranilnice št. 14.957

Telefon št. 28-47

Brzjavni naslov: „KMETSKI DOM“

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5%, pri tromesečni odpovedi po 6%, večje stalne vloge po dogovoru

Stanje vlog nad Din 35.000.000.— • Rezerve Din 1.100.000.—

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog — Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja — POSOJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji
BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg — v Mariboru, Slomškov trg 3